

Annales

Instituti

Archaeologici

VII - 2011

Godišnjak

*Instituta za
arheologiju*

Nakladnik/Publisher

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

Adresa uredništva/Adress of the editor's office

Institut za arheologiju/Institute of Archaeology
HR-10000 Zagreb, Ulica Ljudevita Gaja 32
Telefon/phone 385 (0) 1 6150250
Fax 385 (0) 1 6055806
e-mail: iarh@iarh.hr
<http://www.iarh.hr>

Glavni i odgovorni urednik/Editor in chief

Željko Tomičić

Izvršni urednik/Desk editor

Kristina Jelinčić
Kristina Turkalj

Tehnički urednik/Technical editor

Kristina Jelinčić
Kristina Turkalj

Izdavački savjet/Editorial committee

Vlasta Begović, Marko Dizdar, Dunja Glogović, Snježana Karavanić, Goranka Lipovac Vrkljan, Branka Migotti, Kornelija Minichreiter, Ante Rendić Miočević, Tajana Sekelj Ivančan, Tihomila Težak Gregl, Željko Tomičić, Ante Uglešić

Prijevod na engleski/English translation

Nikolina Matetić Pelikan (ETNOtrend d.o.o.)

Lektura/Language editor

Renata Draženović (hrvatski jezik/Croatian)
Stephen Hindlaugh (engleski jezik/English)

Dizajn/Design

REBER DESIGN

Korektura/Proofreaders

Kristina Jelinčić
Kristina Turkalj

Računalni slog/Layout

Hrvoje Jambrek

Tisak/Printed by

PRINTERA GRUPA d.o.o., Sveta Nedelja

Naklada/Circulation

600 primjeraka/ Copies

©Institut of archaeology, Zagreb 2011.

SADRŽAJ

Arheološka istraživanja

- 9** **Daria Ložnjak Dizdar**
Mirela Hutinec
Sotin, probna arheološka istraživanja 2010.
- 13** **Zvonko Bojčić**
Marko Dizdar
Tomislav Hršak
Tino Leleković
Rezultati probnih istraživanja nalazišta Batina–Sredno 2010. godine
- 20** **Marko Dizdar**
Probna iskopavanja i nadzor na izgradnji dionice državne ceste D-34 – obilaznica Donjeg Miholjca
- 23** **Marko Dizdar**
Probna iskopavanja i nadzor na izgradnji dionice državne ceste D-2 – obilaznica Našica
- 26** **Daria Ložnjak Dizdar**
Zaštitna istraživanja nalazišta AN 2a Markovac Našički–Orašje 2 na izgradnji obilaznice Našica
- 30** **Daria Ložnjak Dizdar**
Hrvoje Potrebica
Probna iskopavanja prapovijesnog nalazišta u Vlatkovcu
- 34** **Kornelija Minichreiter**
Slavonski Brod, Galovo, arheološka istraživanja 2010. g.
- 37** **Tatjana Tkalčec**
Arheološka istraživanja nalazišta Crkvari – crkva sv. Lovre 2010. godine
- 41** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marija Mihaljević
Marko Dizdar
Dolina 2010. – rezultati probnih istraživanja prapovijesnog groblja Glavičice
- 45** **Tatjana Tkalčec**
Probna arheološka istraživanja visinskog gradišta Sveta Ana – Gradina 2010.
- 50** **Tajana Sekelj Ivančan**
Rezultati istraživanja nalazišta Virje – Volarski breg u 2010. godini

CONTENTS

Archaeological Excavations

- 9** **Daria Ložnjak Dizdar**
Mirela Hutinec
Sotin, Archaeological Trial Excavations 2010
- 13** **Zvonko Bojčić**
Marko Dizdar
Tomislav Hršak
Tino Leleković
Results of the 2010 Trial Excavations of the Batina–Sredno Site
- 20** **Marko Dizdar**
Trial Excavations and Supervision of the Construction of National Road Section D-34 – Donji Miholjac Bypass
- 23** **Marko Dizdar**
Trial Excavations and Supervision of the Construction of the D-2 National Road Route–Našice Bypass
- 26** **Daria Ložnjak Dizdar**
Protective Excavations of AS 2a Markovac Našički–Orašje 2 during Construction of the Našice Bypass
- 30** **Daria Ložnjak Dizdar**
Hrvoje Potrebica
Trial Excavations of a Prehistoric Site in Vlatkovac
- 34** **Kornelija Minichreiter**
Slavonski Brod, Galovo, Archaeological Research 2010
- 37** **Tatjana Tkalčec**
Archaeological Excavations of the Crkvari–St. Lawrence's Church Site 2010
- 41** **Daria Ložnjak Dizdar**
Marija Mihaljević
Marko Dizdar
Dolina 2010 – Results of Trial Excavations of the Glavičice Prehistoric Cemetery
- 45** **Tatjana Tkalčec**
2010 Archaeological Trial Excavations of the Hill Fort of Sveta Ana–Gradina
- 50** **Tajana Sekelj Ivančan**
Results of the 2010 Excavations of the Virje–Volarski Breg Site

<p>54 Marko Dizdar
Daria Ložnjak Dizdar</p> <p>Probna istraživanja nalazišta AN 1 Grabrić na trasi auto-cesta A13, dionica Čvor Vrbovec 2 – Čvor Farkaševac</p>	<p>54 Marko Dizdar
Daria Ložnjak Dizdar</p> <p><i>Trial Excavations of AS 1 Grabrić on the A13 Motorway Route, Section: Vrbovec 2 Junction-Farkaševac Junction</i></p>
<p>57 Branko Kirigin
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić
Marina Ugarković</p> <p>Hvar, otok Sv. Klement, uvala Soline, arheološka istraživanja 2010.</p>	<p>57 Branko Kirigin
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić
Marina Ugarković</p> <p><i>Hvar, Island of Sveti Klement – Soline Bay, Archaeological Excavations 2010</i></p>
<p>61 Marko Dizdar
Asja Tonc
Daria Ložnjak Dizdar</p> <p>Zaštitna istraživanja nalazišta AN 6 Gornji Vukojevac na trasi auto-cesta Zagreb – Sisak, dionica Velika Gorica jug – Lekenik</p>	<p>61 Marko Dizdar
Asja Tonc
Daria Ložnjak Dizdar</p> <p><i>Rescue Excavations of AS 6 Gornji Vukojevac on the Zagreb – Sisak Motorway Route, Section Velika Gorica South – Lekenik</i></p>
<p>65 Juraj Belaj
Filomena Sirovica</p> <p>Arheološka istraživanja na lokalitetu Stari grad u Ivancu godine 2010.</p>	<p>65 Juraj Belaj
Filomena Sirovica</p> <p><i>Archaeological Excavations at the Stari Grad Site in Ivanec 2010</i></p>
70 Tatjana Tkalčec Arheološka istraživanja burga Vrbovca u Klenovcu Humskom 2010. godine	70 Tatjana Tkalčec <i>2010 Archaeological Excavations of Vrbovec Castle in Klenovec Humski</i>
<p>74 Tatjana Tkalčec
Snježana Karavanić
Andreja Kudelić</p> <p>Zaštitna arheološka istraživanja na Starom gradu Dubovac 2009-2010.</p>	<p>74 Tatjana Tkalčec
Snježana Karavanić
Andreja Kudelić</p> <p><i>Archaeological Rescue Excavations at Stari Grad Dubovac 2009-2010</i></p>
<p>81 Snježana Karavanić
Andreja Kudelić</p> <p>Istraživanje prehistorijskih gradina Barilović-Osovlje i Crkvina-Bukovlje (Karlovačka županija)</p>	<p>81 Snježana Karavanić
Andreja Kudelić</p> <p><i>Excavations of Prehistoric Hill Forts at Barilović-Osovlje and Crkvina-Bukovlje (Karlovac County)</i></p>
85 Asja Tonc Rezultati probnih istraživanja na gradini Sv. Trojice kod Stari-grada-Paklenice 2010.	85 Asja Tonc <i>Results of the Trial Excavations of the Sveta Trojica Hill Fort near Starigrad-Paklenica 2010</i>
88 Goranka Lipovac Vrkljan Crkvenica – <i>Ad turres</i>, prošlogodišnje otkriće još jedne rimske keramičarske peći na lokalitetu „Igralište“	88 Goranka Lipovac Vrkljan <i>Crkvenica – Ad Turres, Last Year's Discovery of Another Roman Kiln at the "Igralište" Site</i>
<p>93 Bartul Šiljeg
Vladimir Kovačić
Andreja Kudelić
Ana Konestra</p> <p>Arheološko-konzervatorska istraživanja lokaliteta Stancija Blek kod Tara u 2010. g.</p>	<p>99 Bartul Šiljeg
Vladimir Kovačić
Andreja Kudelić
Ana Konestra</p> <p><i>2010 Archaeological-Conservation Research of the Stancija Blek Site near Tar</i></p>

Terenski pregledi

98 **Zorko Marković**
Mirjana Paušak

Terenski pregled arheoloških lokaliteta u Valpovštini 2010.

102 **Zorko Marković**
Jasna Jurković

Rezultati rekognosciranja arheoloških terena oko Našice 2010. godine

108 **Kornelija Minichreiter**
Zorko Marković

Arheološki lokaliteti na trasi brze ceste Brestovac – Staro Petrovo Selo

112 **Marko Dizdar**
Daria Ložnjak Dizdar

Terenski pregled trase buduće auto-ceste A13, dionica Bjelovar–Virovitica–granica s Mađarskom

118 **Asja Tonc**

Terenski pregled područja izgradnje plovnog kanala „Grad Pag – Košljun“ i područja sanacije kamenoloma Vranja

Field Surveys

98 **Zorko Marković**
Mirjana Paušak

2010 Field Survey of the Valpovo Region Archaeological Sites

102 **Zorko Marković**
Jasna Jurković

The Results of Archaeological Survey of the Terrain around Našice 2010

108 **Kornelija Minichreiter**
Zorko Marković

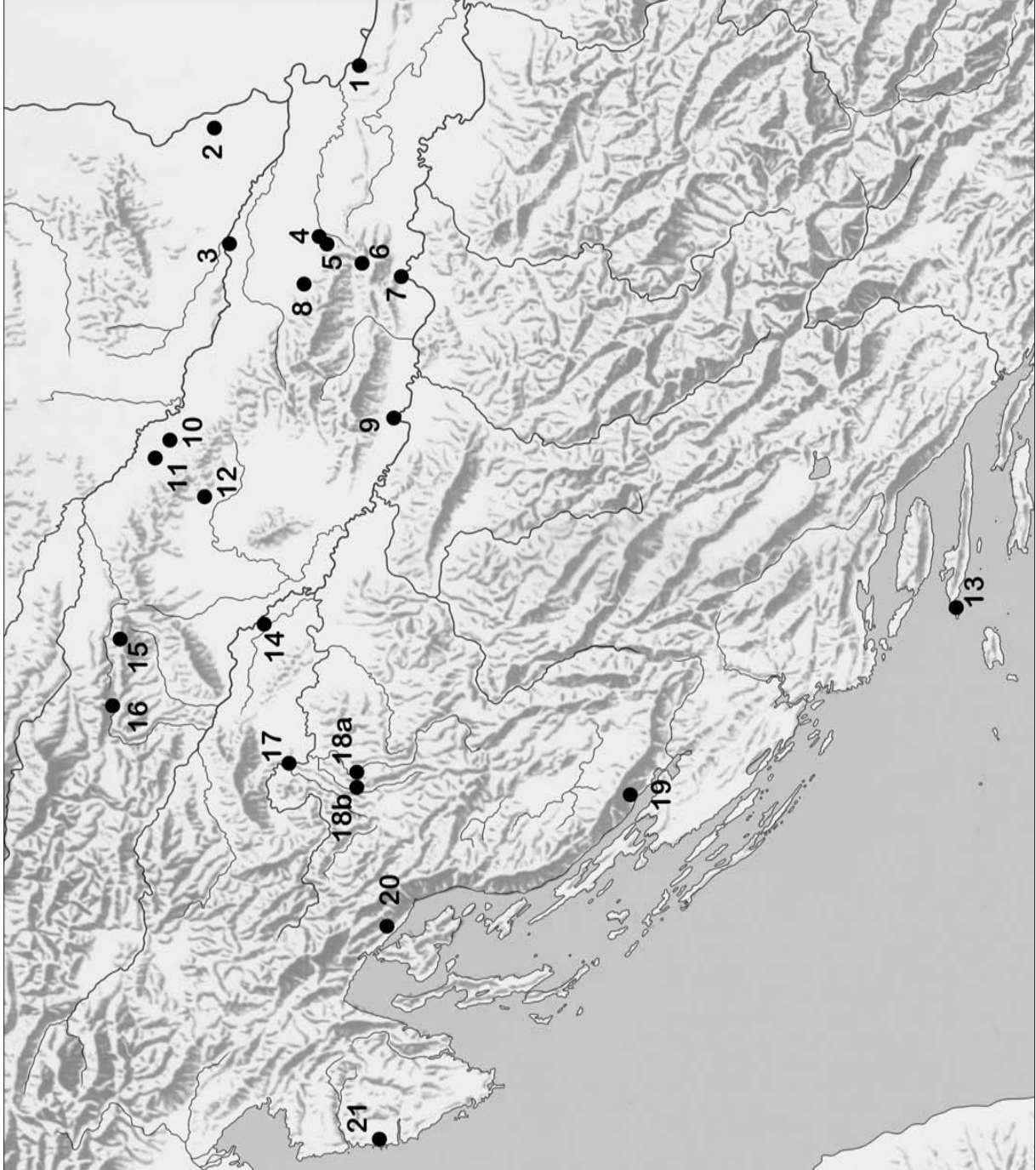
Archaeological Sites on the Brestovac-Staro Petrovo Selo Expressway Route

112 **Marko Dizdar**
Daria Ložnjak Dizdar

Field Survey of the Planned A13 Motorway Route, Section Bjelovar–Virovitica–Hungarian Border

118 **Asja Tonc**

Field Survey of the Planned Construction Area of the Town of Pag-Košljun Channel and the Restoration Area of Vranja Quarry

- 1 Sotin
- 2 Batina-Sredno
- 3 Donji Miholjac - obilaznica
- 4 Našice
- 5 AN 2a Markovac Našički - Orašje 2
- 6 Vlatkovac
- 7 Slavonski Brod - Galovo
- 8 Crkvari
- 9 Dolina-Glavčice
- 10 Sveta Ana Gradina
- 11 Virje-Volarski breg
- 12 AN 1 Grabrič- Farkaševac
- 13 Sv. Klement - Soline
- 14 AN 6 Gornji Vukojevac
- 15 Ivanec
- 16 Klenovec Humski - Plemički grad Vrbovec
- 17 Stari grad Dubovac
- 18a Barilovići - Osovlje
- 18b Crkвина - Bukovlje
- 19 Gradina Sv. Trojice
- 20 Crikvenica - Igralište
- 21 Stancija Blek-Tar

Probna iskopavanja i nadzor na izgradnji dionice državne ceste D-34 – obilaznica Donjeg Miholjca

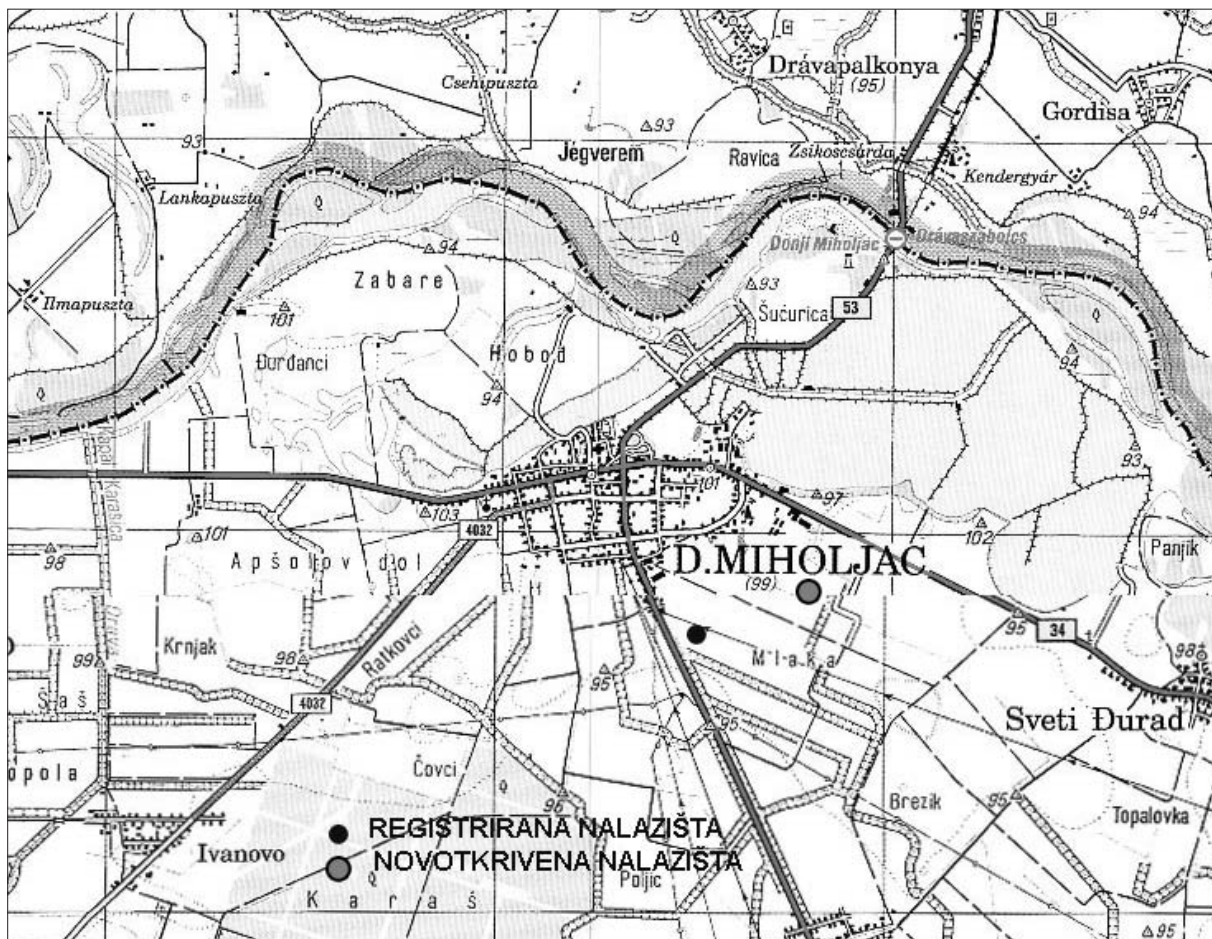
Trial Excavations and Supervision of the Construction of National Road Section D-34 – Donji Miholjac Bypass

Marko Dizdar

Primljeno/Received: 07.03.2011.
Prihvaćeno/Accepted: 09.05.2011.

U probnim iskopavanjima i nadzoru na izgradnji dijela obilaznice grada Donjeg Miholjca zabilježena su dosad nepoznata arheološka nalazišta na kojima će se provesti zaštitna istraživanja. Obilaznica prolazi nizinskim područjem jugoistočno od grada s blagim uzvišenjima na kojima su prikupljeni površinski nalazi koji su ukazivali na postojanje arheoloških nalazišta iz prapovijesti, antike i srednjeg vijeka. Na osnovi iskopa probnih rovova definirane su površine nalazišta predviđene za istraživanja koja će omogućiti prikupljanje spoznaja o naseljenosti područja Donjeg Miholjca smještenog na važnom komunikacijskom pravcu koji je vodio nizinom rijeke Drave. Isto tako, iskopavanja većih površina nalazišta omogućiti će i prikupljanje podataka o infrastrukturi prapovijesnih naselja.

Ključne riječi: probna iskopavanja, Donji Miholjac, Donja Podravina, prapovijest, naselja, infrastruktura
Key words: trial excavations, Donji Miholjac, Donja Podravina, prehistory, settlements, infrastructure

Sl. 1 Arheološka nalazišta na trasi državne ceste D-34 – obilaznica Donjeg Miholjca.

Fig. 1 Archaeological sites on the national road route D-34 – Donji Miholjac bypass.

Sl. 2 Iskop probnog rova (snimio: M. Vojtek).

Fig. 2 A trial-trench (photo: M. Vojtek).

Usljed izgradnje dijela državne ceste D-34 – obilaznice Donjeg Miholjca (Osječko-baranjska županija), provedena su probna iskopavanja i arheološki nadzor trase na kojoj su od ranije bila poznata dva arheološka nalazišta. Dužine trase obilaznice iznosi 2,5 km, a povezuje postojeću D-34 od istočnog ruba grada s D-53 koja vodi prema Našicama (sl. 1).¹ Trasa obilaznice prolazi nizinskim područjem s blagim uzvišenjima na kojima su i smještene sva arheološka nalazišta.

U terenskom pregledu trase obilaznice Donjeg Miholjca 2008. godine zabilježena su četiri arheološka nalazišta (Minichreiter 2009: 130–132), od kojih se na predviđenoj dionici nalaze dva nalazišta na kojima se očekuje provedba zaštitnih arheoloških istraživanja. U dogovoru s Investitorom, obavljen je probni iskop po središnjoj osi na dijelovima trase na kojima nisu bila zabilježena arheološka nalazišta kako bi se točno definirala površina istraživanja te provjerilo moguće postojanje još kojeg nalazišta (sl. 2).

postupno spušta prema jugu i nekadašnjem manjem vodotoku. Brojnost površinskih nalaza iz svih razdoblja ukazuje da se radi o važnom arheološkom nalazištu, od kojih se izdvajaju antički nalazi koji se možda mogu povezati s jednim od naselja koje se nalazilo uz trasu rimske ceste koja je vodila Podravinom, a povezivala je Poetovio s Mursom (Minichreiter 2009: 131). Nekoliko stotina metara južnije zabilježeno je još jedno antičko nalazište Donji Miholjac–Jeroličko gušće (Dizdar, Ložnjak Dizdar 2009: 136). U probnom iskopavanju na rubnim dijelovima AN 3 Donji Miholjac–Mlaka/Trafostanica definirana je površina predviđena za zaštitno istraživanje na kojoj prevladavaju prapovijesni nalazi (lasinjska kultura). U probnom iskopu na AN 4 Donji Miholjac–Mlaka (Minichreiter 2009: 131–132) pokazalo se kako nema nikakvih arheoloških cjelina niti nalaza, odnosno trasa obilaznice prolazi zapadno od položaja nalazišta te na tom dijelu trase nije potrebna provedba zaštitnih istraživanja. Ipak, nekoliko stotina metara sjevernije na položaju AN 5 Donji Miholjac–Janjevci (4+950 – 5+160) u probnom iskopu zabilježene su zapune jama i rupa od stupova koje ukazuju na postojanje dosad nepoznatog naselja lasinjske kulture smještenog na zapadnom rubu izdužene uske grede na kojem će se također provesti zaštitna istraživanja (sl. 3). Od prije poznato nalazište Borik–Janjevci smješteno je sjeveroistočno od novopronađenog nalazišta, a na njemu su otkriveni ranosrednjovjekovni bjelobrdski grobovi (Bojčić 1984: 218–219, sl. 7–8).

Buduća zaštitna istraživanja nalazišta AN 3 Donji Miholjac–Mlaka/Trafostanica i AN 5 Donji Miholjac–Janjevci na kojima su zabilježeni površinski nalazi iz svih razdoblja, omogućit će prikupljanje novih spoznaja o naseljenosti prostora Donjeg Miholjca koje se nalazi na važnom komunikacijskom pravcu koji je vodio nizinom rijeke Drave i kojim se ostvarivala povezanost jugoistočnoalpskog prostora s Podunavljem. Isto tako, iskopavanja većih površina nalazišta, posebno AN 3, omogućiti će prikupljanje podataka o infrastrukturi prapovijesnih naselja na dosad arheološki slabo istraženom području Donjeg Miholjca.

Sl. 3 AN 5 Donji Miholjac–Janjevci (snimio: M. Vojtek).

Fig. 3 AS 5 Donji Miholjac–Janjevci (photo: M. Vojtek).

Na osnovi iskopa probnih rovova pokazalo se kako je potrebno istražiti od ranije izdvojeno nalazište AN 3 Donji Miholjac–Mlaka/Trafostanica (3+540 – 3+730) na kojem su u terenskom pregledu zabilježeni prapovijesni, antički i srednjovjekovni nalazi. Radi se o blago povišenom položaju koji se

Literatura

- Bojčić, Z. 1984, Pregled istraživanja i rasprostranjenosti ranosrednjovjekovnih arheoloških nalaza u istočnoj Slavoniji i Baranji, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, sv. 9, Zagreb, 211–222.
- Dizdar, M., Ložnjak Dizdar, D. 2009, Terenski pregled dijela trase magistralnog plinovoda Donji Miholjac–Slobodnica u Osječko-baranjskoj županiji, *Annales Instituti Archaeologici*, V, 134–138.
- Minichreiter, K. 2009, Arheološki lokaliteti na trasi južne obilaznice grada Donjeg Miholjca i južne obilaznice Kutine, *Annales Instituti Archaeologici*, V, 130–133.

1 Probna iskopavanja i nadzor provedeni su od srpnja do prosinca 2010. godine, a financirani su sredstvima Hrvatskih cesta d.o.o. Koordinator od strane Investitora bio je gosp. Franjo Šokac kojem se zahvaljujemo na suradnji.

Summary

Due to the construction of the 2.5 km-long national road section D-34 – Donji Miholjac bypass (County of Osijek and Baranja), trial excavations were conducted and the route, which contained two known sites, supervised (Fig. 1). The bypass passes through a lowland area with mild elevations upon which archaeological sites are situated. In agreement with the investor, trial excavations were conducted along the central axis at parts of the route where no archaeological sites had been identified in order to precisely define the excavation area and to check for other possible sites (Fig. 2). Trial-trenching showed that AS 3 Donji Miholjac-Mlaka/Trafostanica needed to be excavated where prehistoric, classical antiquity and mediaeval surface finds had been documented (Minichreiter 2009: 131). The large number of surface finds from prehistory suggests that we are dealing with a significant archaeological site. Classical antiquity finds

from surface maybe can be linked with one of the settlements along the route of the Roman road that used to connect Poetovio and Mursa. In the trial-trenches on the northern part of the route, AS 5 Donji Miholjac-Janjevci was unearthed. Pit fills and posts were documented here, suggesting the existence of a previously unknown prehistoric settlement (Lasinja Culture) on the western margins of a long elevation.

Future rescue excavations of AS 3 Donji Miholjac-Mlaka/Trafostanica and AS 5 Donji Miholjac-Janjevci will enable the gathering of new data of the area of Donji Miholjac, which lies on an important communication route that used to lead across the River Drava valley, connecting the Eastern Alps and Danube region. In addition, excavation of larger surfaces, in particular at AS 3, will enable data to be gathered on the infrastructure of prehistoric settlements in the previously almost unexcavated area of Donji Miholjac.